

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Lapin ilmasto- ja energiastrategia-hanke

Lapin ELY-keskuksen ja Lapin liiton yhteishanke

Juuso Puurula
Juuso.Puurula@ely-keskus.fi

Ideasta hankkeeksi

- Lappi on sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä ja HINKU-maakuntastatusta osana Lappi-sopimusta ja Lapin Green Deal tiekarttaa.
- Samaan aikaan on tunnistettu tarve erilliselle maakunnan ilmasto-ohjelmalle.
- Ilmasto-ohjelmaa on käsitelty sekä maakunnan vihreän siirtymän jaostossa että Lapin ELY-keskuksen ja Lapin liiton johtoryhmissä syksyllä 2022.
- Aktiivinen hankesuunnittelu käynnistyi kesällä 2023.
- Hankkeen tavoitteena on laatia Lapin ilmasto- ja energiastrategia, joka kattaa ilmastonmuutoksen hillinnän, ilmastonmuutokseen sopeutumisen, energiastrategian sekä läpileikkaavina teemoina viestinnän, osallisuuden ja oikeudenmukaisuuden.
- Lisäksi hankkeeseen osallistuu Ilmatieteenlaitos, jolta tilataan Lapille uudet ilmastoskenaariot tulevaisuuden muutoksesta.
- Ilmasto- ja energiastrategian tärkein tehtävä on koota maakunnan ilmastotyö yksiin kansiin ja koordinoida alueellista ilmastotyötä.

Lapin ilmasto- ja energiastrategiahanke

Lapin ilmasto- ja energiastrategia –hanke (EAKR)

TP 1 Ilmastonmuutoksen hillintä (Lapin liitto)

- Tavoitteena Hinku-maakuntastatus sekä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen liittyvien tarkempien tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely, vastuutus, priorisointi ja toimeenpanon edistäminen.

TP 3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (Lapin ELY)

- Tavoitteena ilmastonmuutoksen riskien ja vaikutusten tunnistaminen sekä niiden ennakointi ja sopeutumisen toimenpiteiden määrittely osana ilmastostrategiaa.

TP 2 Energiastrategia (Lapin liitto)

- Tavoitteena hillintätoimien (energiatehokkuus ja energiamuodot) lisäksi määritellä Lapin energiajärjestelmän keskeiset tavoitteet ja toimet energiavarmuuden, elinvoiman ja alueidenkäytön näkökulmasta.

TP 4 Viestintä, osallisuus ja oikeudenmukaisuus (Lapin ELY)

- Tavoitteena vaikuttava ilmastoviestintä, toimien oikeudenmukaisuuden varmistaminen sekä eri toimijoiden osallistaminen ilmastostrategiaprosessiin ja kannustaminen ja innostaminen toimeenpanoon.

Työpaketti 1 hillintä

- Mitä haastetta ratkaistaan?
 - Päästöjen vähentäminen ja hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen
- Mitä ovat ohjaavat suunnitelmat?
 - Ilmastolaki, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma KAISU sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma MISU
- Kuka vastaa
 - Lapin liitto

- Mitä työpaketissa tehdään?
 - Selvitetään Lapin päästöt sektoreittain ja alueatasolla, hyödynnetään sekä käyttöettä kulutusperustaista päästölaskentaa
 - Määritetään hiilineutraaliustavoite tarkemmin
 - Laaditaan päästökehitykselle skenaariot ja määritetään päästöbudjetti tavoitteisiin pääsemiseksi hyödyntäen SYKEN skenaariotyökalua
 - Suunnitellaan, priorisoidaan ja aikataulutetaan sekä vastuutetaan keskeiset päästövähennystoimenpiteet
 - Selvitetään maankäyttösektorin hiilitase ja suunnitellaan toimenpiteitä nielujen ja varastojen lisäämiseksi
 - Tuetaan kuntia omien ilmastosuunnitelmien teossa

Työpaketti 2

energiastrategia

- Mitä haastetta ratkaistaan?
 - Uusiutuvan energian lisääminen ja energiatehokkuuden parantaminen, energia osana huoltovarmuutta, aluekehitystä ja uutta elinkeinotoimintaa.
- Mitä ovat ohjaavat suunnitelmat?
 - Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia ja muut energiantuotantomuotoihin liittyvät strategiat (mm. biotalous- ja vetystrategiat)
- Kuka vastaa
 - Lapin liitto

- Mitä työpaketissa tehdään?
 - Asetetaan tavoitteet uusiutuvan energian tuotannolle ja energiatehokkuudelle
 - Selvitetään Lapin kokonaisenergiantuotannon potentiaali ja kasvunäkymät, hyödynnetään olemassa olevia selvityksiä kuten Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys
 - Huomioidaan myös uudet tulevaisuuden kasvavat energiantuotantomuodot (vety, bioenergia ja pienydinvoima) ja energian käyttö liikenteessä.
 - Huomioidaan energiantuotantoon, siirtoon ja varastointiin liittyvät rajoitteet
 - Laaditaan maakunnan energiajärjestelmän kehittämiseksi yhteiset suuntaviivat, jotka ottavat huomioon teollisuuden tarpeet, päästövähennystavoitteet ja oikeudenmukaisuuden.
 - Vastataan energiastrategialla maakunnan suunnittelujärjestelmän mahdolliseen muutokseen kohti vaihemaakuntakaavoitusta ja energiavaihemaakuntakaavaa.

Työpaketti 3

sopeutuminen

- Mitä haastetta ratkaistaan?
 - Ilmastonmuutoksen vaikutukset Lapissa nyt ja tulevaisuudessa ja niihin varautuminen ja sopeutuminen
- Mitä ovat ohjaavat suunnitelmat?
 - Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma KISS2030 ja Kansallinen riskiarvio
- Kuka vastaa
 - Lapin ELY-keskus

- Mitä työpaketissa tehdään?
 - Tunnistetaan ja mallinnetaan ilmastonmuutoksen vaikutukset Lapissa vuoteen 2050 ja 2080/2100 mennessä
 - Tunnistetaan ilmastonmuutoksen myötä syntyvät riskit ja vaikutukset Lapissa (suorat, heijaste- ja siirtymävaikutukset) ja arvioidaan ilmastonmuutoksen sosioekonomisia vaikutuksia.
 - Tuetaan eri toimialoja ilmastonmuutoksen riskien ja vaikutusten tunnistamisessa
 - Kiinnitetään erityisesti huomiota ilmastonmuutokselle herkimpiin toimintoihin (luonnonvara-alat, arktinen luonto, matkailu, teollisuus)
 - Määritetään keskeisimmät toimenpiteet ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi Lapissa.
 - Tuetaan alueen toimijoita ilmastonmuutokseen sopeutumisessa vakiinnuttamalla ilmastonmuutoksen vaikutukset osaksi alueellista ja paikallista varautumistyötä.
 - Lisätään tietoisuutta ilmastonmuutoksen vaikutuksista Lapissa ja sopeutumisen tarpeesta.

Työpaketti 4 viestintä, osallisuus ja oikeudenmukaisuus

- Mitä haastetta ratkaistaan?
 - Ilmastoviestinnän kehittäminen ja vaikuttavuus, sidosryhmien ja lappilaisten osallistaminen, reilu ilmasto- ja energiastrategia
- Mitä ovat ohjaavat suunnitelmat?
 - Ilmastolaki ja politiikkasuunnitelmat korostavat kaikki osallisuutta ja oikeudenmukaisuutta ilmastopolitiikan suunnittelussa
- Kuka vastaa
 - Lapin ELY-keskus
- Mitä työpaketissa tehdään oikeudenmukaisuus?
 - Huolehditaan, että ilmasto- ja energiastrategia on reilu eri väestö- ja intressiryhmien osalta ja ettei yksittäinen taho tai ryhmä joudu kantamaan suhteetonta taakkaa ilmastotoimista.

- Mitä työpaketissa tehdään viestintä?
 - Laaditaan Lapin ilmastotyölle yhtenäinen, saavutettava ja visuaalisesti miellyttävä ilme.
 - Koordinoidaan Lapin ilmastoviestintää ja kannustetaan tarttumaan toimeen viestimällä positiivisesti ja ratkaisukeskeisesti.
 - Hyödynnetään monikanavaista viestintää ja ostopalveluita.
 - Järjestetään viestintäkampanja strategiasta viestimiseksi.
 - Laaditaan viestintäsuunnitelma, joka tarkentaa viestinnän tavoitteita ja toimenpiteitä.
- Mitä työpaketissa tehdään osallisuus?
 - Huolehditaan eri tahojen osallistumisesta strategiatyöhön.
 - Madalletaan kynnystä osallistua ilmastotalkoisiin ja tuetaan verkostojen syntymistä ilmasto- ja energiastrategian edistämiseksi (mm. hankeyhteistyö).
 - Kokeillaan erilaisia tapoja osallistaa ihmisiä strategiaprosessiin hyödyntäen muiden hankkeiden oppeja.

Hankkeen tulokset

- Jos rahoituspäätös saadaan, hanke käynnistyy 1.5.2024 ja jatkuu vuoden 2025 loppuun.
 - Hankkeeseen palkataan kaksi projektityöntekijää.
 - Hankkeelle perustetaan ohjausryhmä ja neljä asiantuntijaryhmää, yksi kutakin työpakettia kohden.
- Hankkeen tuloksena syntyy Lapin ilmasto- ja energiasstrategia, joka koostuu:
 - Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen tähtäävästä toimintaohjelmasta
 - Energiastategiasta
 - Alueellisesta ilmastonmuutoksen riski- ja haavoittuvuustarkastelusta
 - Ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelmasta
 - Strategian oikeudenmukaisuustarkastelusta
- Lisäksi valmiista strategiasta järjestetään viestintäkampanja

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!